

Idolaat van schaken: Joop Jansen

'Schaken is
vermoeiender
dan voetballen'

DE IDOLAAT

TEKST: RONA TAMMER FOTO'S: JOHN KELLY

Als Joop Jansen (42) uit Oostrum niet met zijn gezin of zijn werk bezig is, denkt hij alleen maar aan schaken. Correspondentieschaken (spelen per e-mail of post), schaken in clubverband of het uitbreiden en ordenen van zijn gigantische schaakverzameling. Joop: 'Ik ben echt verslaafd, maar de psychiater heeft hier geen pilletjes voor. Als ik naar mijn vrouw Marian en onze twee kleine kinderen kijk, zou ik best van mijn verslaving af willen om hun meer aandacht te geven. Maar ik kan het schaken absoluut niet missen.'

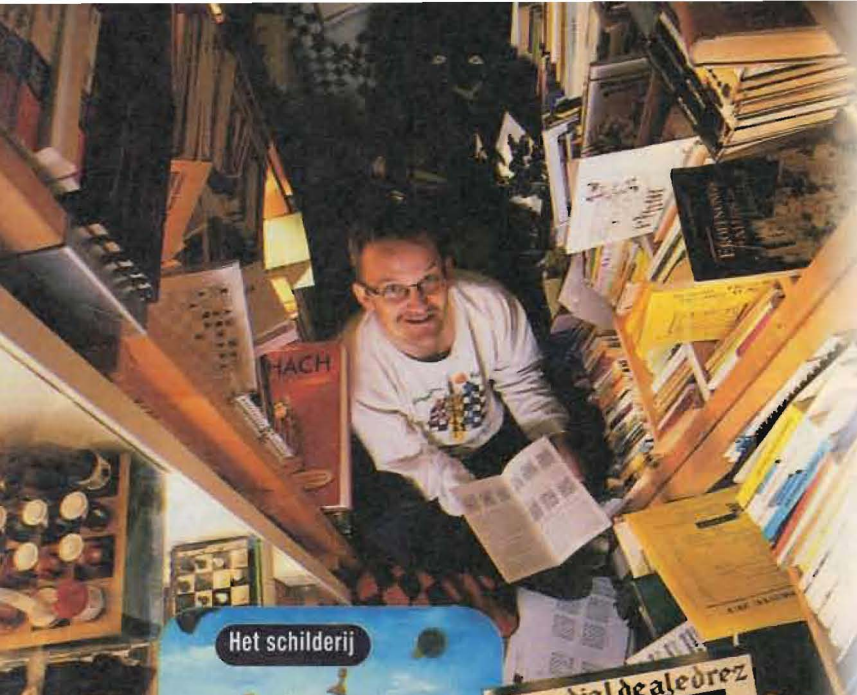
Als Joop een partij speelt, gaat het hem uiteraard om het winnen. Het uitschakelen van de tegenstander. 'Schaken is een individualistische sport. Je bent verantwoordelijk voor je eigen daden. Als ik verlies, is het mijn eigen schuld. Het is een kwestie van alles in de gaten houden en vooruit denken. Ik ben een creatieve schaker, verzin zetten en systemen die niet al in de boeken beschreven staan.'

Hoog IQ

Als inventieve schaker dwing je je tegenstander van het betreden theoretische pad af te gaan. Schakers hebben het imago saaie mensen te zijn. Dat komt doordat er nogal wat eenlingen, zonderlingen en wazige types in het wereldje rondlopen. Zo had ik een schaakvriend die de gehavende pootjes van zijn bril met tientallen elastiekjes bij elkaar hield omdat hij het vertikte om naar de opticien te gaan. En een ander had jarenlang geen tv, totdat hij hoorde dat er een cursus Chinees zou worden uitgezonden. Dat vond hij wel leuk. Vreemd? Ach. De schaaktop heeft vaak een hoog IQ - en die grote denkers balanceren soms op het randje van het normale. Maar daar staat tegenover dat er ook heel veel schakers zijn met wie je uitstekend kunt communiceren. En verder is schaken gruwelijk spannend! Vooral in het laatste uur zit ik met het zweet in mijn handen.'

Joop was al dertien toen hij van een leraar op school leerde schaken. Na twee maanden ging hij naar een jeugdvereniging en op zijn vijftiende was hij lid van een seniorenvereniging. Na het winnen van het plaat

Het schilderij

De favorieten

- Alle boeken, maar in het bijzonder alle complete jaargangen van het Duitse maandblad Deutsche Schachzeitung van 1846 tot 1990. 'Ik heb deze rij gekocht van een Argentijn. Toen ik erin begon te bladeren kwam ik tot de ontdekking dat de tijdschriften daarvoor van een Nederlander zijn geweest.'
- Het schaakspel met de van wasknijpers gemaakte stukken. 'Dit komt uit de oorlogstijd. Toen hadden de mensen geen geld om een schaakspel te kopen.'
- De oude schaakklok van voor de oorlog. 'Uit zuinigheid zit er maar één pin aan de achterkant om hem op te draaien.'
- Het schaakspel dat door vrienden is gemaakt ter ere van het huwelijk van Joop en Marian.
- De gouden ketting met hanger die Joop van Marian kreeg toen ze elkaar pas kenden.
- Het schilderij. 'Dit is speciaal voor mij gemaakt door iemand die aan het Ballatonmeer altijd landschappen zat te schilderen. Ik vroeg of hij ook eens een schaakbord kon schilderen. Dit is het enige exemplaar.'
- De klok die is gemaakt ter gelegenheid van het WK in Sevilla in 1987 tussen Kasparov en Karpov. 'Er bestaan maar drie exemplaren van die klok. Eén voor Kasparov, één voor Karpov en één voor de scheidsrechter van wie ik de klok heb gekocht.'

selijke WK voor senionen ging het heel hard met zijn schaakcarrière en sinds jaren behoort Joop dan ook regionaal tot de top. 'Vroeger op school zat ik stiekem met een schaakbord op schoot onder mijn lessenaar. Ik had een vriend met wie ik vijf avonden in de week tot drie uur 's nachts zat te schaken. Ik speelde alle partijen na die in bulletins - zeg maar 'zettenboekjes' - stonden, was erg fanatiek in clubverband en ging heel vaak naar toernooien, die soms wel een week duurden. Tegenwoordig speel ik nog één keer per week in clubverband en ben ik veel minder actief op toernooien, maar via het correspondentieschaken weet ik mijn 'schaakconditie' aardig op peil te houden. Soms

denk ik wel een week over een zet na. Dan zit ik in mijn auto de stelling door te nemen en schrik midden in de nacht wakker met de oplossing voor het probleem.

Vroeger had ik wel eens letterlijk een zwaar hoofd. Schaken is veel vermoeiender dan voetbal. Het duurt veel langer eer je lichaam is hersteld. Dat willen mensen niet geloven, maar als ik een zware partij van zes uur heb gespeeld kan ik daarna niets anders doen dan thuis met mijn benen omhoog op de bank liggen. Dat denkwerk vreet energie!'

Verzameling

Ongeveer vijftien jaar geleden kreeg Joop een memootje van een Tsjech, die hem een partij schaakboeken te koop aanbood. Nog voordat Joop kon reageren stond de PTT bij hem op de stoep met een postzak vol boeken. 'Er zat een complete jaargang van het Russische tijdschrift 64 bij. De zending was zo goedkoop

dat ik alle boeken kocht. Die Tsjech is de aanzet tot mijn verzameling geweest. Ik begon meer en meer boeken te kopen en werd steeds fanatieker.

Boekverbod

Toen ik nog thuis woonde, had ik al zoveel boeken, dat de houten vloer van mijn kamer doorzakte. Omdat mijn ouders bang waren bedolven te worden, kreeg ik een boekverbod. En wat doe je dan? Je laat je nieuwe aanwinsten in de auto liggen en smokkelt ze 's nachts naar binnen. Ik heb inmiddels meer dan 10.000 schaakboeken. Ik heb ze niet allemaal gelezen, maar ik weet ze wel blindelings te vinden. Laatst heb ik een collectie van 1000 boeken overgenomen. Ik denk dat ik daarvan 800 exemplaren al heb, maar 200 dus nog niet. Het is puur verzamelgekte. Als ik een boek zie dat bij mij ontbreekt, wil ik het hebben. En naast boeken ben ik ook allerlei andere dingen gaan sparen. Vroeger ging elke gulden die ik overhad naar het schaken, maar nu ik een gezin heb, kan dat niet meer. Speciaal voor mijn verzameling zijn we vorig jaar verhuisd naar een grotere woning 50 m verderop. Nu heb ik de hele zolderverdieping voor mijn collectie. Gelukkig heeft Marian daar geen moeite mee - zolang alles maar boven blijft. Toen ik haar pas had leren kennen heeft ze speciaal bij de goudsmid een ketting met een hangertje in de vorm van een schaakstuk laten maken. Dat doet je wel wat. Zeg maar dat mijn liefde voor Marian mijn passie voor schaken naar de tweede plaats heeft verdrongen.' □

Info: Joop Jansen
Tel. 0478-58 84 27
E-mail: j.jansen@wolmail.nl

